

ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಡಾ. ಗೀತಮ್ಮ*

*ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಭಾರತ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇ.68ರಷ್ಟು ರೈತರು ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಕಳಪೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡ ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಭಾರತವು ಸುಸಂಬಂಧ ಕೃಷಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (FPOs) ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ರೈತರು, ಕೃಷಿ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಜ್ಞಾನದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯು ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೊರತೆ. ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಕೊರತೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ರೈತರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಡಚಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತರುವ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ನೆಲಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅನುವಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಸಮರ್ಪಕ ಬೆಂಬಲವು ಈ

Please cite this article as: ಗೀತಮ್ಮ. (2023). ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 5(1). ಪು.ಸಂ. 84-91

ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮತಷ್ಟು ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಕೃಷಿಯು ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಳವಾದ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಅಥವಾ ರೈತರು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಜಂಟಿ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ತಜ್ಞರು ಈ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಈ ವಲಯದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ನವೀನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವಿಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿ ಕಷ್ಟಕರ ಮತ್ತು ಬೆನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಹುತೇಕ ರೈತರ ಮಕ್ಕಳು ಕೃಷಿ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಾಗಿದೆ. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಲ್ಡರ್‌ಗಳು, ಮಾಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದಿನೇ ದಿನೇ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಶತಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸರಾಸರಿ 33 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರೈತರು ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಭಾವನೆ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಲು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಳು ಸಣ್ಣ ಮೀನುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ, ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳು ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾರತದ ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿಯ ಹೊರಗೆ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಕೇಶ್ ವ್ಯಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ್ ಅವರಂತಹ ಹತ್ತಾರು ರೈತರು ಈಗ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರೈಂಡಿಂಗ್ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ, ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ - ದಶಕಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ರೈತರನ್ನು ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು.

ಸರ್ಕಾರವು ರೈತರಿಗೆ ಉದಾರವಾದ ಸಹಾಯಧನ, ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಕರಿಗೆ 23 ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. "ಈಗ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ನಾವು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ, ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ! ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?" ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಕೋಪದ ಮೂಲವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತೀಯ ರೈತರ ಆಳವಾದ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ: ಅವರಲ್ಲಿ 68% ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 6% ರೈತರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ

ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಖಾತರಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು 90% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಹ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ರೈತರ ಜೀವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ರೈತರು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆನ್ನಲುಬು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮೂಲಗಳೆರಡರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪ್ರಬಂಧ M.Phil. ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಸಿಡಿ-ರಾಮ್‌ನಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು ಮತ್ತು ರೈತರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ

ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ನಂತರ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯು ಮಲತಾಯಿಯ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ರೈತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರವು ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೈತರು ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀಜಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆ

ರೈತರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬೀಜಗಳು ಮೂಲ ಇನ್ಪುಟ್ ಅಥವಾ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳ ಅಭ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳು ಅಭ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಅವು ತುಂಬಾ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬಡ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರೈತರು ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಫಸಲು ನೀಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ

ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಬೀಜ ತಯಾರಕರು ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು. ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಕಂಪನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಥವಾ ರೈತರಿಗೆ ನೇರ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಬಹುದು.

ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳ ಕೊರತೆ

2020 ರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ರೈತರು ನೇಗಿಲು, ಕುಡಗೋಲು ಮುಂತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಕ್ತಿಯ ವ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತಲಾ ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಕಡಿಮೆ ಇಳುವರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಾವರಿ, ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಂತ್ರದ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರಲು ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅವರು ಅಂತಹ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ, ರೈತರು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಬಹುದಾದರೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ 24*7 ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಭ್ಯತೆ ಇದೆ. ದೇಶದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರೈತರು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಪವರ್ ಟಿಲ್ಲರ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇಡೀ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಂತ್ರೀಕರಿಸುವವರೆಗೆ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆ ಸಮಸ್ಯೆ

ಭಾರತೀಯ ರೈತರ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ ಅವರ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಸ್ಥಾಪಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ರೈತರು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಕ್ಷೀಣಿಸುವ ಗೋಧಿ, ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿನಂತಹ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ, ನೀರು-ಗಿಡಿಸುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರಿಂದ ದೂರವಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನವು ದಾಸ್ತಾನುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ರೈತರ ಅಲ್ಪ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲದ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಸವಾಲು ಇದೆ. ಆದರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ ಕೆಲವು ತಜ್ಞರನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಂತಹ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದು ವಿರಳ. ಕರೋನ ವೈರಸ್ ಹರಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮೋದಿ ಅವರು ಭಾರತವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಸೂಚನೆಗೆ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಮಾಡಿದಾಗ, ಹತ್ತಾರು ಮಿಲಿಯನ್ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ

ಕಾರ್ಮಿಕರು ನಗರಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿಭೂಮಿಗಳ ಭದ್ರತೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ಭದ್ರತೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳು. ಪಾಯಿಂಟ್ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀವು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಮೇಖಲಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಶೋಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿಯನ್ನು ದೇಶದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ, ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರದ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಇದು ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕಳಪೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು:

ಬೆಳೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ನೀರಾವರಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಭೂಮಿಯ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾದ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಭಾರತವು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಿಘಟಿತ ಜಮೀನುಗಳು

ಭಾರತೀಯ ರೈತರು ಸಮರ್ಥರಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬಹುತೇಕ ಬಡ ರೈತರ ಬಳಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂಮಿ ಇದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಕೂಡ ಛಿದ್ರವಾಗಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿ ರೈತರಿಗೆ ಸರಾಸರಿ ಭೂಮಿಯ ಹಿಡುವಳಿ ಗಾತ್ರವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಡುತ್ತಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜನನಿಬಿಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 1.6% ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತರ ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಒಂದು ಹೊಲದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ನೀರುಣಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತುಂಡರಿಸಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಭಾರತದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾನೂನು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಈ ವಿತರಣೆಯು ಏಕೀಕೃತ ಭೂಮಿಗೆ ವಿಮೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿಭಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು

ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರೈತ ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಅದನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅದರ

ಸ್ಥಾನದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಡಿ. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಖರೀದಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆಗೆ ಎಸೆಯುವುದನ್ನು ನಾವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಮಂಡಿ ಮನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸರಿಯಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಬೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ರಸ್ತೆಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶೇಖರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ರೈತರ ಶೋಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಡ ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವಾಗ, ನಮ್ಮ ರೈತರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ನಾವು ಹೇಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಬದಲಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಹೂಡಿಕೆ

ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಕೃಷಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನಲುಬು. ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕೃಷಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯ ಕೊರತೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸಹ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ಕೃಷಿಗಿಂತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಹಲವಾರು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಇದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ನಿಶ್ಚಲತೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಭೂಮಿಯ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂದು ಹಲವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಾಲೀಕ-ಹಿಡುವಳಿದಾರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಂತರದವರಿಂದ ಭರಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ವಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಆದಾಯವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿದ ಬಡ್ಡಿಯಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭದಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಜಮೀನುದಾರನಿಗೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭದ ದರಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿತು.

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನೀತಿಗಳ ಕೊರತೆ

ಕೃಷಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನೀತಿಗಳ ಕೊರತೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು

ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸುಸಂಬಂಧ ಕೃಷಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸುಸಂಬಂಧವಾದ ಕೃಷಿ ನೀತಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಒಪ್ಪಂದವಿದೆ. ಕಳೆದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಿಶಾಲ-ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಭಾರತದಂತೆಯೇ, ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿವೆ. ಭಾರತವು ತನ್ನ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತನ್ನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದೆ.

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಸಮರ್ಥತೆ (FPOs)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (FPOs) ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಲು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಂದ FPO ನಿಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸರಕು-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ FPO ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ FPO ಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಭಾರತೀಯ ರೈತರು ಬಹು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಅತಿಯಾದ ಒತ್ತಡ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯ/ಬೆಳವಣಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ/ಮಾಹಿತಿ ಕೊರತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಮಾನ್ಯತೆ, ದುರ್ಬಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಅಸಮರ್ಥ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು, ಆಹಾರ ವ್ಯರ್ಥ, ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಅವಲಂಬನೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ನಾವು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂತದವರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವು ಭಾರಿ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪೂರೈಕೆಯ 40 ರಿಂದ 80 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶವು ನೀರಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕ ಪೂರೈಕೆಯು ಸಹ ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದೆ; ಭಾರತದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ - ಕೃಷಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು 2011 ಮತ್ತು 2015 ರ ನಡುವೆ 25 ಮಿಲಿಯನ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ಯೋಗಗಳು 33 ಮಿಲಿಯನ್ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವೇತನವು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಯು ಇತರ ದೇಶದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಇನ್ನೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ತೀರ್ಮಾನ

ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಇದಿಲ್ಲದೇ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಚಲಿಸಲಾರವು. ರೈತರು ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ನಾವು ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಾವು ರೈತರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಆನಂದಿಸಲು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಆದರೆ ನಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಕಾರ್ಯಕರ್ತನನ್ನು ಒಯ್ಯಲು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಈಗ ದಿನಗಳು ಹಣ ಗಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ನೀರಾವರಿ, ನೀರಿನ ಉತ್ತಮ ವಿತರಣೆ, ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸ್ಥಳೀಯ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳಗಳವರೆಗೆ ನೀರಾವರಿ ನೀರಿನ ಉತ್ತಮ ವಿತರಣೆಗೆ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳು ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮರೆತರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತೇವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ: 2007-08. ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ.
- ಫಾರ್ಮರ್ ಫಸ್ಟ್: ಫಾರ್ಮರ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ರಿಸರ್ಚ್. (1991). ವರ್ಲ್ಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 19(6), 742
- ಹಿಗ್ಗಿನ್ಸ್. (2006). ರೇ-ಫಿಗುರಿಂಗ್ ದಿ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್ ಆ ಫಾರ್ಮರ್ ಏಜನ್ಸ್ ಇನ್ ಅಗ್ರಿ-ಫುಡ್ ಸ್ಟಡೀಸ್: ಆ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಷನ್ ಅಪ್ರೋಚ್. ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ಅಂಡ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ವ್ಯಾಲ್ಯೂಸ್, 23(1), 51-62
- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ. (2016). ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯ, ನವದೆಹಲಿ.
- ಪಾಟೀಲ್, ಎಂ ಎಂ ಮತ್ತು ಎಸ್ ಜಿ ಬೋರುಡೆ (1993). ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ-ರಾಯಗಡ ಜಿಲ್ಲೆ. ಎಕಾನಿಮಿಕ್ ಅಂಡ್ ಸೊಲಿಟಿಕಲ್ ವೀಕ್ಲಿ, 28 (12-13), 25-28
- ಪೋಮರೆಡ್ ಪಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಎ. ವಾಲ್ಡೇಸ್ (ಸಂ.). (2008). ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ. ದಿ ಜಾನ್ಸ್ ಹಾಪ್ಕಿನ್ಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್, ಬಾಲ್ಟಿಮೋರ್ ಮತ್ತು ಲಂಡನ್.
- ವೆಂಕಟರಾವ್ ಟಿ. (2004). ಕೃಷಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ. ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.